

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΠΟΥΚΑΜΙΣΟ

• Λογια εἰς μέρη τοῖς.

Συγχραφέας Σ. Μελάς.

ΤΗ οξεία ένος θεατρικού έργου δὲ θά κριθῇ άπό τὴν ξένη τοῦ μέθου. Μιώ συγκινητική ίστορία, ἵνα τραγικὸν ρομαντικὸν γιὰ νὰ ζωντανεύσει πάνου στὴ σκηνή, χρειάζονται την πνοὴ ἑκείνη τῆς πραταρίστης ἀληθινότητας ποὺ ἔχουνε οἱ ζωνθρωποὶ μέσα στὸν κόσμο. "Οτα λείπει αὐτῷ, ὁ μήδος ξετυλίγεται στὸ θέατρο, μὰ πάνει νὰ λειτουργάῃ κείνη ἡ στιγμὴ η ζεχωριστὴ θεατρικὴ Τέχνη. Γιὰ τοῦτο ένας δηγηματογράφος, δος μεγάλος κι ἀνί εἶναι, μπορεῖ ἀξιόλογα νὰ μὴ μπορέσῃ νὰ σταθῇ καὶ θεατρικὸς συγχρέτες.

Φοβούμαι πώς τὸ τέτοιο ξεχώρισμα τῆς μεγάλης Τέχνης τῆς σκηνῆς, ἀπὸ καθέ οὔλλο είδους, δὲν ἔχει μελετηθεῖ στὸν τόπο μας δος θεατρεπες. Γιὰ τοῦτο η σύγχριση ποὺ ἀκολουθεῖ αὐτῇ τῇ ἀλεθείᾳ, μέρα μὲ τὴ μέρα μεγαλώνει, καὶ μάλιστα σὲ κείνα τὰ ταλέντα ποὺ δίνουν μιὰ ὑπόσχεση κάποιας καλλιτεχνίας γιὰ τὴ φιλολογία μας.

Τὸ παραμύθι εἶναι παραμύθι: καὶ μόνο παραμύθι. Γιὰ νὰ γίνη δράμα, διὰ τύχης καὶ κλεῖ μέσος του δραματικὰ στοιχεῖα, δὲν εἶναι ἀρκετὸν νὰ παρθῇ η ὑπόθεση του ἀτέρωτο, καὶ νὰ ξεχυθῇ σὲ διάλογο. Γιατὶ τότε δὲ οὐ ἀλλαξήσει οὐσιαστικά. Η ζειτουρικὴ του μορφὴ θ' ἀλλαξέρη μόνο, καὶ θὰ μείνῃ στὸ βάθος παραμύθι μὲ διάλογο. Κάτι οὔλλο ποὺ ἀλλοιώτικο πρέπει νὰ πάθη. Θὰ χωνευτῇ μέσος στὴ δουλειά του τεχνίτη, θὰ μαδηθῇ ἀπὸ καθέ δηγηματικὸν στοιχεῖο, θὰ ξαπλωθῇ στὸ πλατύ τραπέζιον, τῆς ζωῆς, θὰ χάσῃ τὸ φανταστικὸν καὶ θὰ γνωθῇ τὸ διάλογο. Γιατὶ τότε δὲ οὐ ἀλλαξήσει οὐσιαστικά. Η ζειτουρικὴ του μορφὴ θ' ἀλλαξέρη μόνο, καὶ θὰ μείνῃ στὸ βάθος παραμύθι μὲ διάλογο.

Κάτι οὔλλο ποὺ ἀλλοιώτικο πρέπει νὰ πάθη. Θὰ χωνευτῇ μέσος στὴ δουλειά του τεχνίτη, θὰ μαδηθῇ ἀπὸ καθέ δηγηματικὸν στοιχεῖο, θὰ ξαπλωθῇ στὸ πλατύ τραπέζιον, τῆς ζωῆς, θὰ χάσῃ τὸ φανταστικὸν καὶ θὰ γνωθῇ τὸ διάλογο. Γιατὶ τότε δὲ οὐ ἀλλαξήσει οὐσιαστικά. Η ζειτουρικὴ του μορφὴ θ' ἀλλαξέρη μόνο, καὶ θὰ μείνῃ στὸ βάθος παραμύθι μὲ διάλογο.

Εἴται τὸ παραμύθι θὰ φύγῃ, καὶ θὰ μείνουν οἱ ζωνθρωποὶ ποὺ ἐπέλεκαν τὰ τραγικὰ γεγονότα ποὺ ἀπὸ τὴν ούσια τους· βγάκε τὸ παραμύθι. Τὰ τραγικὰ γεγονότα θὰ παρουσιάσῃ συγχρέτες στὸ θέατρο, νιμένα μὲ τὴν ζέγη του. Κ' η τέχνη του θὰ εἰ ναι· η ζωὴ στὴν οδοία κι ὅχι η ζωὴ σὲ μορφή.

Ο συγχρέτες τοῦ «Κόκκινου πουκάμισου» πήρε μιὰ συγκινητικὴ ίστορία τῆς φαντασίας του, καὶ μᾶς τὴν προστάσιας ζωτικὴ στὴ σκηνὴ μονάχως κατὰ τὴ μορφή.

Η ίστορία αὐτὴ δεῖχνει πλούτο φαντασίας, τέχνη δηγηματογραφικὴ πρώτης γραμμῆς, παρατηρητική στὴν φυσὴ τοῦ λαοῦ μας. Κάισα καθέ ἐπαι-

νου, δύναμη στὴ σύλληψη καὶ στὸ πλέξιμο, ίκανότητα στὸ μεταχειρίσμα τῆς δημοτικῆς μας γλώσσας. "Αν δὲ συγχρέτες τῆς ἔδινε τὴ μορφὴ τοῦ ρομάντζου, θὰ πλούτιζε τὴ νεώτερη φιλολογία μας" ένα ξεγο. Διυτυχῶς ἔλειψε η ἀπίγνωση, καὶ γὰ τοῦτο δὲν μποροῦμε παρὰ νὰ ἐκφράσουμε τὴν ἀπορία μας.

*

"Η γριά κυρά-Φρόσω εἶχε ἀρραβωνιασμένη τὴν κόρη της, τὴν Ἀγνούλα, μ' ἔναν ἄργετη, τὸ Σταύρο. Ξέρνα αὐτός πλανημένος ἀπὸ ἓνα χαμόγελο μιὰς ὄμορφης κοπέλλας, τῆς Τριανταφυλλίσ, γυρίζει τὸ δαχτυλίδι, τοῦ ἀρρενόντος του πιστού, καὶ σὲ λίγο τὴν πεντρέυεται, τὴν ἕδικ κελύν^{μέρα} ποὺ ἀπὸ τὸ κακηρὸ της πεντρέψεις. Οὐ, τι κάνει μὲ τὴν Τριανταφυλλία δὲ στέκεται πιστή στὸν ἄντρα της, μὲ τραβηγμένη μαστητικά ἀπὸ τὸ κόκκινο πουκάμισο ἔνδισκον λεβέντο, τοῦ Ἀγνούλα, παραδίνεται σ' αὐτὸν δόλωσμην. Ο 'Αχιλλέας, ζωνθρωπός ποὺ ἔδυρφια τοῦ ἔπου ἔκαμε νὰ πουριέσῃ ἕκα μὲ τὸ πάτο τὸ ποτῆρη τῆς γυναικείας ἥγετης, βάνει αὐτὸν στὸ πρακάλιο τῆς κυρά Φρόσως καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ ἔρωτικη κλέβει ἀπὸ τὸ λαικὸ τῆς Τριανταφυλλίας τὸ ρυλαχτό της. Ο Σταύρος, ἀπὸ τὴ γριά μητέρα τῆς Ἀγνούλας, μαθαίνει τὴ συφορά του, παίρνοντας καὶ τὸ σημάδι. Σὲ μιὰ κατοπινή σκηνὴ η Τριανταφυλλία τοῦ τέλος παρτυρέει ὅλα, κι αὐτὸς τὴν ἀφίνει βαθύτατα συντριψμένης γιὰ νὰ πάξῃ, καθὼς λέει εἰ ρωνικά, νὰ βάψῃ κόκκινο τὸ πουκάμισο του, μὲ τὴν ἀλπίδα ἀπὸ δάνα μὲ δημητρόδης νὰ τῆς ἀρέσῃ κι αὐτὸς σὲ τὸν 'Αχιλλέα.

Μέσα σὲ μιὰ ταβέρνα βρίσκεται τὸν 'Αχιλλέα καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ ποὺ μένουνε μονάχοι σθίνει τὸ φῶς καὶ δραμάζει πάνου του μὲ τὸ μαχαλίρι νὰ τούνε σκοτώσῃ. Ο σκοπός του πετυχίνει, μὲ φρεύση κι αὐτὸς ἀπὸ κεῖ μὲ μιὰ καλή μαχαρίρια στὸ στήθιο. Γυρίζοντας στέπι του βρίσκεται τὴν Τριανταφυλλία κοιμημένη, ύστερα ἀπὸ τὴν τέσσα λαχτάρα. Σὲ λίγο δρώσις ξυπνάει αὐτὴ ἀπὸ ἓνα καὶ... δνειρό, καὶ μαθαίνει ἀπὸ τὸ Σταύρο τὸ φόνο του 'Αχιλλέα. Τρέμει τώρα γιὰ τὸ κακὸ τοῦτο, καὶ συδουλεύει τὸ Σταύρο νὰ φύγῃ... Αὐτὸς φοβάται, βλέποντας τὸ φάντασμα τῆς πρώτης ἀρραβωνιαστικῆς του. Μὲ ξέρνων τὰ ἀλματα ποὺ τρέχουν ἀπὸ τὴν πληγή του κανούν τὴν Τριανταφυλλία νὰ νοιώθῃ τὴ μεγάλη συφορά ποὺ τὴ βρήκε. Εφερνασμένη τρέχει στὸ παρθύμα, φωνάζει τους γειτόνους νὰ τῆς δάσσουνε βοήθεια. Κανέλι δὲν ἀκούει. Μονάχα μιὰ γειτόνι-

σα παρουσιάζεται, η κυρά Φρόσω. Ο Σταύρος τὴ στιγμὴ ἀκέλνη τοῦ ζεψυχιτμοῦ του κράζει κοντά του τὴ μητέρα τῆς Ἀγνούλα, καὶ δείχνοντάς της τὴν Τριανταφυλλία μὲ σύστημα φωνὴ λέει :

— Πάρτην δέω. Θίλω νὰ πεθένω μοναχός μου! *

Ο Σταύρος μένει ζευγράφιστος ἀπὸ τὸ συγράφεα. Τὰ ποιητικὰ του λόγια καὶ τὰ παραχθήτα ποὺ δημιύρται δὲ σύνουν νὲ μᾶς; τοὺν δέξιουν κατάβαθμα. Ο 'Αχιλλέας στέκεται πιὸ καλλίτερα ζωγραφισμένος. Είναι ο ζωνθρωπός ποὺ πειλεῖ μὲ τὸν ἔρωτα καὶ ποὺ γι' αὐτὸν ἴσα ισα περιφρονεῖ δοσ παίρνει τὶς γυναικίς, τὰ ἀντικείμενα αὐτὰ τὸν παιχνιδιών του. Ο, τι κάνει μὲ τὴν Τριανταφυλλία δὲ στέκεται πιστή στὸν ἄντρα της, τὰ καρπά ψηλά μὲ τόσες καὶ τόσες σχλέσεις. Γι' αὐτὸν καμιά χωριστὴ σημασία δὲ δίνει στὴν περιπέτεια αὐτή, ποὺ τοῦ φέρνει τὸ τέλος.

Στὸ χραχῆ πῆρα τῆς Τριανταφυλλίας βρίσκουνε κάμποση ἀντίσταση. Η θαρρετὴ γυναικίς ποὺ ἀπατάται τὸν ἄντρα της, χωλεὶς νὰ τὴν μέλη, ποὺ τρεπτεῖται σὲ ἔγχλωμα, τραγουδάντα, ποὺ δικούσειται τυφλά τὸ πάθος της τὸ ἔρωτικό, σὲ σχλέσεις πειραμάς δεχεται τόσο δειλήδησης νὰ ξομολογιάζεται τὸν ἔνοχην της στὸν ἄντρα της, σὲ μάζα του κονδύνων, σ' ἕνα τού βλέμμα, τόση εὐκολία καὶ τόσο ἀπλά, ἀντίθετα μὲ τὴν πρεπούμενη πονηρού της. Η κυρά Φρόσω πολὺ περιπολεύει. Ζητὶ μὲ τὸν κακηρὸ τῆς ἀδίκησης καὶ η ζωὴ της είναι ἀπρωμάτην πὲ τοῦτο.

Ο 'Αχιλλέας μίσα στὴν ταβέρνα, δτα σηκώνεται νὰ χτυπήσῃ τὸ Σταύρο, λέει : «Μὲ τὰ λόγια ποὺ είπες μοῦ^{χαριζεῖς} τὸ φιλότυμο». Ο συγχρέτες θίξει νὰ δικιολογήσῃ τὴν πρόκληση τοῦ Σταύρου. Μὰ αὐτὸς, ἐπρεπε νὰ τὸ νοιώθῃ η θεατής, κι ὅχι νὰ τὸ πῆ σὲ συγράφεας. Ο θεατής ἐπρεπε σύφωνα μ' ἔκεινης ποὺ θὰ έβλεπε πάνου στὴ σκηνὴ νὰ κάμη αὐτὴ τὴ σκέψη : «Τώρα σηκώνεται ο 'Αχιλλέας νὰ χτυπήσῃ τὸ Σταύρο. Βγεις δίκιο, γιατὶ μὲ τὰ λόγια ποὺ του λέει τοῦ τού σχγγίζει τὸ φιλότυμο». Αὐτὸς δύωσι δὲν τὸ λέει η θεατής, τὸ βρίσκει τὸ οἰκορικό από τὸ συγράφεα. Αρχ, δηγηματικὴ φράση βαλμένη μέσω ποτὸ διάλογο.

Στὸ σκοτάδι: μέσα ποὺ σκοτώνεται: ο 'Αχιλλέας, η θεατής δὲ νοιώθει πώς πληγώνται κι ο Σταύρος. Γιατὶ νὰ τὸ καταλαβῇ αὐτό, πρέπει οι ήδη ποιούνται νὰ τὸ καρμούν σιγά σιγά. Μά τότε χρειείται η σκηνὴ τοῦ παρθύματος τὴν φυσικότητα της. Κι διώσα σ' αὐτὸν στηρίζεται διό τὸ τρίτο μέρος. Τὸ καταλαβαίνει η θεατής, μὲ πολὺ ἀργά. Η συγκίνηση θὰ εἰταινάει ἀλλοιώτικα δὲν τὸ ηὔερο πρὶ σηκωθῇ η αὐδαίκις. Αρχ, περάλειψη σηραντική, γιὰ ἀδυναμία καίνη τὴν ώρα δηγηματικής περιγραφῆς.

Η σκηνὴ τῆς ταβέρνας πόσο θὰ κίρδιζε ἀν περιγράφονταν σὲ δηγηγμα! "Είται πού είναι ρυστορεμένη, φρίνεται κουραστική καὶ οι κουβέντες τῶν ἀνθρώπων τῆς δουλειᾶς, καθηρέφτης τῆς κοινωνικῆς τους ψυχολογίας, χάνουνται ἀδικα.

Θὰ μακριλαμένη πολὺ τὸ λόγο ἀν ξετάξεις ἔνω τὰ τέτοια καθέκακτα. Σύφωνα μ' αὐτὰ μπορεῖ νὲ αναλαμβούνται θλεῖς οι σκηνές καὶ νὰ φανῇ κεχαρέ τὸ άντιθετικό τους, γιὰ νὰ βγῆ τὸ συμπέρασμα ποὺ στὴν ἀρχὴν θάλαμε.

Δὲν κατατιανόμαστε νὲ μῆτρον μεταξὺ της φιλοσοφικῆς θέσης τοῦ ζεψυχού. "Οσοι κι & στέκεται ἀναγκήτοι ἔνω ταύτισμα σὲ μιὰ τέλεια ἀνάλυση ἔνδος ἔργου, ἐμεὶς ἔχουμε τὴ γνώμη πώς πρῶτα ἀπὸ^{χρ} διάνιψει σήμερα τὸ θεατρό μας η Τέχνη. Σ' αὐτὸν πρέπει νὰ προσέχῃ δὲ σύγχρονος κριτικός, γιατὶ στὰ πρότατα βρήκεται τὶς βρίσκεται η θεατρική μας φιλολο-

ρες—εἰπ' ο Κώστας γελῶντας
— Δὲ μ' λέσ, κύρι Κώστα μ', τ' είπεν^{την} αὐτή... πῶς τὴν είπε... η Μπουλίνα;
— Μπου-μπου-λίνα, ζαβήν! Είταις καπετάνισσα, μεγάλη καὶ τρυπαχτή! Τι λέσ, Μαριώ, πᾶς νὰ τῆς μαύρισταις;
— Αμ σὲ γενή γιὰ πόλεμος, νέρθ' ο Τούκος στὸ χωριό μ' καὶ γλέψεις!

— Άλλοι μας, κακομοίρα, νέρθ' ο Τούκρος στὸ χωριό σου!
— Μεσάνυχτα, βρὶ παίδια, εἰπ' ο Θόδωρος κοιτάζεταις τὸ ρολόι του. Εγχειρίδης οι σκηνές νὰ δύστοχος μέση στὴ βάρκα...

— Κι δὲν κατσουρή^{ΐσαμε} τὴ μιὰ σκοτωμόδεν είναι!
— Ναι, μὲ γιὰ σᾶς ποὺ είστε στὸ σπιτάκι σας γιὰ μὲ τὸ γιατρό θὰ κάνω ταξίδι, θὰ κρυστάθη κισσάδις καὶ καρπάδις...

— Ε! πηγανίστε, τὸ λοιπόν... Αδριο τάρμαζι θέλων δῶ διὰ στὶς τέσσερες... τάξιμει!

— Είναι σου! Καλή νύχτα παιδιά!

Σὲ λίγο η βρακούλα σιγά σιγά, σὲ νυσταγμένη, ζηφύρει τὸν Κάρο, γυρίζοντας στὸ Λουτράκι.

(ἀπολογισθεῖ)

γία, κ'ευκόλο τὸ ἔγγλοντρημα καὶ παραπέτημα "Αν κανύρις καμιὰ φορὲ ικαίρεση γιὰ κανένα πολεμικὸν ἔργο, αἰτία καὶ ἀφορμὴ ὁ κακὸς δρέμως τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἢ τῆς ἀδιαφορίας τοῦ κοινοῦ μας.

*

"Η κ. Κυθίλη 'Αδριανοῦ ἔπαιξε πώς δὲ σηκωνεῖ τὸ ταλέντο της τέτοιους ρόλου, τὰν τῆς Τριανταφύλλιας. 'Η φωνή της, ἡ ἔκφρασή της, τὰ κινήματα της, τίποτα δὲν ἔλεγαν." Ήπαιξε ποὺν φεύτικα, καὶ Κητιστα σημαντικά καὶ τὶς λιγοτέρες δραματικές στιγμές τοῦ ἔργου.

'Ο κ. Παπαγεωργίου στὸ ρόλο τοῦ Σπαύρου πολὺ μέτριος. 'Η φωνή του ἐπρεπε ποὺ νημέρη, καὶ τὰ κινήματά του λιγάτερο ὑπερβολικά. 'Η κ. Βάκος στὸ ρόλο τῆς κυρίας Φρότιας ἔπαιξε μὲ ἀρκετὸ αἴστημα. Πολὺ κατάλληλη μονάχα γιὰ τέτοιας μέρη.

Πρέπει δημιοῦ νὰ δημολογήσουμε πῶς καὶ διὰ λογος τοῦ ἔργου πολὺ ἀχαριστος στάθηκε γιὰ τοὺς θησαυρούς.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

ΤΑ ΒΡΑΧΙΑ

"Ολόρθια, μονοκάμπια, πελώρια! Άλλ τὰ σκάζουν τὰ βράχια τὰ περήφανα σεισμοὶ καὶ ἀργοκαίρια. Συντεφούσιοις τοις κορφὲς γηλάνοντα πρὸς τάντερα, Σιγά πόδια τους τὰ κόμματα θερποῦν καὶ ἀγαστεράζουν.

"Ἐκεῖ ποδάρι δὲν πατᾶ τὰ βέρτουν καὶ δειλάζουν τὰ γίδια, τῶν ἀγριοτοπῶν τάτροματα ἔφερένια μονάχα οἱ γλάροι τρεγνοῦνταν καὶ τάγηα περιστέρια μέσα στὶς μαρές τους οικούμενα πετοῦντα καὶ φωλιάζουν

Κάστρα νεροθεμέλιατα γιὰ ξωτικὰ παλάτια μοκρυνθὲ οἱ διλόγυμνοι γκρεμοὶ φωτέαζουντε στὰ

μέρια, Κι δι ναύτης, ποὺν ἀρμενίζει ἔκει μὲ συγαρδὸν ἀγράπι μαγειριτὸς στὴν πρέμη του καὶ τοὺς θωρεῖται

Γλυκάντια, ποιοὶ δράκοι. συλλογίζεται, ποιοὶ θερμεμένοι δράκοι τοὺς πελεκήσουν μὲ σπαθὸν θεράπεια, γηγάντια.

ΜΕΛΙΚΕΡΤΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

"ΕΙΣΙΘΕΩΡΙΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ" Τόμος I Τεύχ. Α' 1908.

"Ἐνας τόμος μὲ ὄκκλινο ἥψηφύλλο, χάρα 150 σελίδες, κυκλοφόρησε ἔδω κ' ἔνα μῆνα μὲ αὐτὸ τὸ τίτλο. 'Αληθινὰ μεγάλη περιφρόνηση πρέπει νὰ ὑπάρχῃ γύρω μας οἱ καθεὶς σοβαρὴ ἔργωνται, γιὰ νὰ περισσοὶ ἀπαρατήρησο ἀπὸ τὸν τύπο μας, τὸ πρῶτο τεῦχος τοῦ πρώτου ἀξιοῦ λόγου ἐπιστημονικοῦ περιδικοῦ ποὺ φανηκε στὸν τόπο μας.

"Ἐξέ νέοι ἐπιστήμονες, οἱ κ. κ. Α. Παπαναστασίου, Θ. Κουτούπης, Α. Δελμούδης, Θ. Πετριμέζης, Π. Ἀραβαντώνης καὶ Κ. Τριανταφύλλους, εἶναι οἱ συντάκτες του.

"Ο κλαδὸς τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, δὲσσα μὲ τῶρα περιφρονημένος καὶ παραγωμένος, κατεβαίνει γιορκτος νιάτα καὶ δρῦν, νὰ δείξῃ τὰ πλούτη τῆς σύζητος του, οἱ δλεῖς τὶς ἐκδήλωσες τῆς κοινωνίκης ζωῆς μας. Καινούριοι δρόμοι ἀνοίγουνται, καινούρια φῶς χύνεται, καινούρια ἐπιτημονικὴ κίνηση ἀρχίζει νὰ γκαράζῃ. 'Η ἔρευνα φεύγει ἀπὸ τὸν κάμπο τῆς σκολαστικότητας καὶ ἀφαιρεμέδας, κ' ἔρχεται νὰ πατήσῃ σὲ στέριο θεμέλιο, ἔρχεται νὰ μπῇ στὴ ζωὴ καὶ νὰ ζετάσῃ τὸν ἀνθρώπο ἀπὸ τὴ

μεριά τῆς πραχτικότητας καὶ ὀφελιμότητας, νὰ κατατέη τὶς μύριες σχέσεις του μέσα στοὺς ἄλλους, καὶ νὰ ξεχωρίσῃ τοὺς νόμους ποὺ κανονίζουν τὰ βήματα τῶν πολλῶν μέσα στὴ ζωὴ, δοῦ τοὺς εἶναι βολετό, — κι ἀκόμα νὰ δείξῃ τὴν ἐπιδρασην τῆς οἰκονομικῆς δύναμης στὸ προδευτικὸ περπάτημα τῆς κοινωνίας.

Βασισμένη σὲ τέτοιες συνθῆκες η καινούρια αὐτὴ ἔρευνα, δὲν ἔρχεται βέβαια μὲ τὸ σκοπὸ νὰ κολακιψθῇ τὰ παλιὰ καὶ νὰ τὰ διαναμύσῃ. Φέρνει μαζί την τὴν πολεμικὴ ταραχήν, τὴν ὑπόσχεσην μιᾶς δυνατῆς μάχης, τὴν ἀπόδα πιᾶς ἀλλαγῆς "Ο, τι δείξῃ τόπιο πρέπει νὰ πεταχτῆ, δ, τι δείξῃ τυραννικὸ πρέπει νὰ πέσῃ, δ, τι δείξῃ σκουφισμένο πρέπει νὰ κεινούργηψῃ. Κ' εἶναι δὲ τέτοιος θεωρητικὸς πόλεμος, θὰ σταθῇ δι πρόδρομος τοῦ πραχτικοῦ, θὰ τοῦ ἀνοίξῃ τὸ δρόμο, θὰ τοῦ φανερώσῃ τὴν μεριά ποὺ πρέπει νὰ χρυσήσῃ, θὰ τοῦ δείξῃ τὸν τόπο ποὺ πρέπει νὰ σταθῇ.

"Η εἰπιθεώρησης τῶν κοινωνικῶν καὶ γομικῶν ἐπιστημῶν τὴν τέτοια δρευγα ἔρχεται νὰ βοηθῇ ση. Γιὰ τὸν τόπο μας, αὐτὸ εἶναι ἔνα σημαδί σημαντικό, κι ἀξίζει μεγάλος ἔπαινος στοὺς νέους ἐπιστήμονες ποὺ πήραν τὴν πρωτοβουλία μιᾶς τέτοιας φροντίδας.

*

"Ο κ. Παπαναστασίου μὲ τὴ μελετὴ του: «Μεθοδολογικὰ προδηλώματα τῆς οἰκονομικῆς» μᾶς δίνει μιὰ πλέον εἰκόνα τοῦ καθεὶς τρόπου ποὺ μεταχειρίζεται σήμερα η ἐπιστήμη ζετάζοντας τὶς κοινωνίκες σχέσεις σύμφωνα μὲ τὶς διάφορες οἰκονομικὲς συνθῆκες. Καὶ μὲ τὸ άρθρο του «Η ἀντικατάστασης τῶν χαρτίνων δι' ἀργρών κερμάτων» μᾶς μπάζει μὲ μεγάλη ἀκρίβεια στὰ Ιστορίκα καθέκαπτο τοῦ θέματος, διοῦ καὶ σὲ μεριά συμπεράσματά του χωράει κατηποσθ ἀντιλογία.

Νοσορή εἶναι καὶ ἡ ἔργαστα τοῦ κ. Τριανταφύλλου που στὸν «Παπυρολογίαν ἀπὸ τὴ μεριά ποὺ ἐνδιαφέρει τὸ Ρωμαϊκὸ δίκαιο». Ο Ιστορίκος κλαδὸς τοῦ Δικαίου, πῆρε καινούρια δύναμη ἀπὸ τὴν ἀνακαλυψη τῶν παπύρων τῆς Αιγύπτου, καὶ πολλὰ συμπεράσματα ποὺ δὲν εἶταν ἔκαριτωμένα, βεβαιώθηκαν Ιστορικὰ ἀπὸ τὸ δέστασμα αὐτῶν τῶν παπύρων. «Ἐξὸν ἀπ' αὐτὸ πολλοὶ θεσμοὶ ἀστεικοῦ δικαίου καὶ δικονομικοῦ, ἔγνωστοι γιὰτὶ τὴν δρα, βγήκανε στὸ φῶς.

Δὲν πρέπει ἔδω νὰ περιαλέψουμε νὰ μνημονέψουμε καὶ τὴν ἔργαστα τοῦ κ. Α. «Ἀντρέαδην γιὰ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Βούτσαντος καθὼς καὶ τὶς μελέτες τοῦ κ. Κουτούπην γιὰ τὴν προστασία τῆς ἐμπορικῆς καυτιλίας καὶ τοῦ κ. Α. Μυλωνᾶ γιὰ τὶς παρεμβολές τῶν Παναθετῶν.

Καὶ κάτι ἀλλο μᾶς ἔκαμε ἐντύπωση, μονάχα δημιοῦ στὰ άρθρα τοῦ κ. Παπαναστασίου. «Η τέσσαρα σὲ μιὰ — ἔστα καὶ ἀσήμαντη — ἀπλοτοίηση τῆς γιώσσης. Βέβαια δὲ θὰ μπορέσῃ ν' ἀρνηθῇ κανένας πῶς η καθαρεύουσα στεκεται σήμερα ψευτοβασιλισσα στὴν Ἑλληνικὴ ἐπιστήμη καὶ πῶς ἔκεινος: ποὺ θὰ θελήσῃ νὰ τὴν πειρασῇ κιντυνεύει τὸ λιγάτερο ν' ἀφοριστῇ ἀπὸ τοὺς συναδερρόν του. Μὲ τούτο δὲν ἔμποδίζει νὰ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ καθὲ μελετητὴ τὸν γιώσσηνούς του, κακὴ καὶ ψυχὴ ἔκει ποὺ βρίσκεται, καὶ νὰ πολεμεῖται μὲ τὸ λοστό, γιὰ τὸ ἀνάτοξο, ἀνελεύτερο, πουσδρόμικό καὶ ἀντιπειστημονικὸ δύναμασμά της. Ο κ. Παπαναστασίου εἶναι ἀδύνατο νὰ μὴν τὸ κατάλαβε αὐτό, καὶ γιὰ τὴν ἀπελπιστικὴν γερομάρα της. Ωτα πάσκεται νὰ ζωτανέψῃ λιγό τὴ δική του ἔκφραση. Τιμὴ του. Η ἀρχὴ ἔγινε, κ' ἡ ἀρχὴ εἶναι τὸ μιστὸ τὸ δλου.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΤΟ ΧΡΥΣΟ Τ' ΑΛΟΓΟ

"Αφοῦ ἡπιαμέ μὲ τὸ φίλο μου τὸ νωρατάρχη τρία τέσσερα κατοσταράκια ἀπὸ κείνη τὴν ἀδικαντη ρεσίνα, μοῦ δηγήθηκε μιὰ περιεργή πχλιά ιστορία του.

"Ἐθελε τὸ ἔνα ποδάρι του ἀπὸ τοῦλλο, ἵτρα-θηκε δυὸ τρεῖς ρουφύξιες ἀπὸ τὸ ταγιάρο του, κι ἔρχεται:

"Εἶμουντα τότες ὑπενωματάρχης. Μὲ εἰχανε στελεῖ μὲ τρεῖς χωροφύλακες στὸ Μαρχώνα, γιὰ νὰ φυλάσσει κάποιο χριστιανό. Ποῦχανε χριστεῖς γιὰ λαβο κορετο. Τὸ εἰχανε ἔτοιμο μὲ δίκα τοῦ τὸ διαμερίσματα, μὲ ἔρενε ερικοὶ καὶ δεῖσιο. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ χτίριο ήτανται μετέ. Βγὼ ἔπιαστο τὸ νεκροθάλαμο γιὰ κάμαρη μου. Κ' εἰ χωροφύλακες ήτανται μετέναντες τοῦς καράρης μου. Ουχία, πράτησα καὶ ἀπὸ ὑπερεσία γχιόν! Μὰ εἶχαμε δημιοῦ μιὰ μονάζια... Απελποία!.... Οσο ποὺ ἀποκύπρικα στὸ θύτερο καὶ πῆσα στὴν 'Αθήνα χωρίς νὰ λέω καμπια δίσταγη γιὰ νέρδω.

"— «Πλώσα, μοῦ λέει δι λοχαγός μου, «έγκατελεψίες τὴ θέση σου»;

"— Κύριε λοχαγέ, τοῦ κάνω, δην θὲ τιμωρή στετε κανέναντες φιλάκιον, νὰ τὸν στέλνετε καλύτερα καὶ πέρα. Εδώ ποὺ τοὺς φιλακίζεται δίκα τὴν τάχυουν καὶ τοὺς λείπει. Γιὰ στετε τοὺς έκει πέρα, τοῦ κάνω. «Οχι ποὺ πάτε καὶ στέλνετε ὑπεκιωματικούς σ' ἔκεντη τὴν ἔξορια...»

**

"Νὰ σου πῶ τὸ λοιπὸ τούτη τὴν περιεργη ιστορία;

"Μιὰν ήμερη, ποὺ λέει, εἶμουντα στὸ νεκροθάλαμον αὐτό, στὴν κάμαρη μου νὰ ποῦμε, ξαπλωμένος ἀπὸ στὸ κρεβότερο τῆς ὑπερεσίας καὶ τὸ σπαθὶ μου τάχη ἀφήνει ἀπάνου στὸ τραπέζι. Καὶ 'γώ, μήν ἔχοντας τὶ ἔλλο νὰ κάμω, ἀδιαβάζα ξαπλωμένος στὸ κρεβότερο τὸ 'Απόκρωφα τῶν Παρισίων»....

"Κείνη τὸν δρόκοντα βήματα.

"— Κάποιος ἔρχεται, εἶπα. «Πεσκέπτηκα μέμως πὼς θὲν εἶναι δι χωροφύλακας ποὺ γύριζε ἀπὸ τὸν 'Αθήνα. Εστελνα κάπου κάπου κανέναν χωροφύλακα νὰ φέρηντις φώνια ἀπὸ τὴν 'Αθήνα, γιατὶ καὶ πέρα δὲ βρίσκαμε οὔτε βράχια!....

"Διν εἶταν δημιοῦ δι λοχαγές. Τὰ βήματα τούτα εἶταν πιό βαρετά.

"— Ποιεὶς ζέρει ποιος νάναι... σκεφτόμουν.

**

"Αφηκα τὸ λοιπὸν τὸ βιβλίο ποὺ διαβάζει, γιὰ νὰ σηκωθῶ νὰ δέω ποιος εἶναι.

"Μὲ νὰ σου μὲ μιὰ καὶ παρουσιάζεται κάπιον στὴν πόρτα τῆς κάμαρης μου.

"Τὶ ἀνθρωπὸς δημιοῦ ποὺ εἶταν κείνος! Τὶ ἀγριάζθωτος!

"— Εἰσφύλαστηκα κείνη τὴ στιγμὴ ποὺ τὸν εἶδα. «Οχι ποὺ τὸν ἐφοβήθηκα, γιατὶ στὴ στρατιωτικὴ μου ζωὴ ἔχω ἀπαντήσει... — μὴ γρύευεις τὶ κίντυνους; ἔχω ἀπαντήσει... — Μά, ζέρεις, καθὼς εἶμουντα εἶτο τὸ βιβλίο...»

"Εἶταν τὸ λοιπὸν ἔνας ζηγράνθωτος χωριάτης, δημιοῦ ντύνουνται καὶ οἱ χωριάτες, μὲ κοντοβράκια. Κ' ἐφοροῦτε καὶ μὲ τρίτα χωρίς πάτε ἀπὸ πάνου. Καὶ τὰ μαλλιά του ἐδρύνιαντες ξέπλι τὸν κορφὴ τοῦ κεφαλού του σχηματίζασθα... Καὶ δύο μάτια! «Άγρια, ζέρια κ' ἔτοι τόσα μεγάλα!

"— Καλό στονε, τοῦ λέω. Καὶ κοντεύω στὸ τραπέζι: πούχα τὰ δρῆλα μου, μὴν πάτε καὶ τὸ ἀρπάζη.

"— Καλό στονε, τοῦ λέω. Καὶ κοντεύω στὸ τραπέζι: πούχα τὰ δρῆλα μου, μὴν πάτε καὶ τὸ ἀρπάζη.